

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖS**

PAŽYMA

**DĖL GAMTINIŲ DUJŲ ĮSTATYMO NR. VIII-1973 2, 7, 9, 45, 46, 51, 53 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO**

2020-04-10 Nr. NV-1021

Vilnius

Projekto teikėjas – Energetikos ministerija

Projekto tikslas – tinkamai perkelti Direktyvos 2019/692 nuostatas; aiškiai padalinti prevencinių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planų projektų gamtinių srityje rengimo komandų kompetencijas tarp Energetikos ministerijos ir Lietuvos energetikos agentūros.

Dabartinė situacija:

1) Teikiamu įstatymo pakeitimu siūloma numatyti, kad tarp kitų subjektų, atsakingų už gamtinių dujų tiekimo saugumo užtikrinimą (pagal kompetenciją - gamtinių dujų įmonių, nebuitinių vartotojų, Vyriausybės, Energetikos ministerijos ir Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos) – būtų atsakinga ir Lietuvos energetikos agentūra, taip įtvirtinant naują funkciją – prisidėti prie gamtinių dujų tiekimo saugumo užtikrinimo atliekant gamtinių dujų tiekimo sutrikimų rizikos vertinimą bei prevencinio ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planų parengimą.

2) Taip pat, kadangi Reglamente Nr. 2017/1938 „Dėl dujų tiekimo saugumo užtikrinimo priemonių“ nebelieka nėra numatytos pareigos valstybėms narėms, buvusios Reglamente Nr. 994/2010, rengti regioninio lygmens gamtinių dujų tiekimo sutrikimų rizikos vertinimą ir regioninio lygmens prevencinio ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planus, siūloma tokių regioninių planų rengimo atsisakyti ir nacionalinėje teisėje. (Į nacionalinio lygmens planus integruoti regioniniai skyriai).

3) GDĮ 46 straipsnio 6 dalyje siūloma numatyti, kad Taryba kiekvienais metais parengia ir paskelbia apibendrintą gamtinių dujų tiekimo saugumo stebėsenos ataskaitą ir pateikia ją Europos Komisijai, kadangi šią funkciją de facto ji atlieka kasmet teikdama Elektros energijos ir gamtinių dujų rinkų metinę ataskaitą Europos Komisijai, vadovaujantis direktyvos dėl gamtinių dujų vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinančios Direktyvą 2003/55/EB, 5 straipsniu.

4) GDĮ 46 straipsnio 7 dalyje siūloma numatyti, kad Lietuvos energetikos agentūra, vadovaudamasi Reglamente Nr. 2017/1938 nustatytais principais, rengia prevencinius ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planų projektus, kuriuos Energetikos ministerija patvirtina ir viešai paskelbia ministerijos interneto svetainėje. Šiuo siūlymu siekiama perduoti Lietuvos energetikos agentūrai Energetikos ministerijai nebūdingas funkcijas.

5) Taip pat atsižvelgiant į Reglamente Nr. 2017/1938 numatytą reglamentavimą, kad koordinuojanti institucija ekstremaliosios padėties metu gali kreiptis su prašymu paskelbti ekstremalią situaciją regioniniu arba ES mastu, vietoj Vyriausybės įrašoma Energetikos ministerija, kuri ir yra koordinuojanti institucija, kaip tai apibrėžta Reglamente Nr. 2017/1938.

6) GDĮ 2 straipsnio 44 dalies sąvoką „jungiamasis gamtinių dujų vamzdynas“ siūloma išplėsti, kad ši sąvoka apimtų ir jungtis su trečiosiomis šalimis. GDĮ 51 ir 53 straipsnių pakeitimais papildoma išimčių dėl Direktyvos 2019/692 taikymo ir su tuo susijusių tarptautinių ginčų sprendimo tvarka.

7) Atsižvelgiant į Direktyvos 2009/73/EB 41 straipsnio 8 dalies nuostatas, siūloma nustatyti, kad perdavimo sistemos ir skirstomųjų tinklų operatoriams VERT suteikia tinkamas paskatas trumpalaikiu ir ilgalaikiu laikotarpiu dėl jų atliekamų investicijų (mokslinių tyrimų išlaidos įtraukiamos į sąnaudas).

Projekto esmė:

- ✓ Numatyti, kad tarp kitų subjektų, atsakingų už gamtinių dujų tiekimo saugumo užtikrinimą, būtų atsakinga ir Lietuvos energetikos agentūra, taip įtvirtinant naują funkciją – prisidėti prie gamtinių dujų tiekimo saugumo užtikrinimo, atliekant gamtinių dujų tiekimo sutrikimų rizikos vertinimą bei prevencinio ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planų parengimą;
- ✓ Numatyti, kad Valstybinė energetikos reguliavimo taryba (VERT) kiekvienais metais parengia ir paskelbia apibendrintą gamtinių dujų tiekimo saugumo stebėsenos ataskaitą ir pateikia ją Europos Komisijai;

- ✓ Išplėsti sąvoką „jungiamasis gamtinių dujų vamzdynas“, numatant, kad ši sąvoka gali apimti ir jungtis su trečiosiomis šalimis, bei pakoreguoti išimčių dėl Direktyvos 2019/692 taikymo ir su tuo susijusių tarptautinių ginčų sprendimo tvarką, numatant derinimą su trečiosiomis šalimis;
- ✓ Numatyti, kad nustatant reguliuojamas kainas VERT suteiks tinkamas paskatas perdavimo sistemos ir skirstomųjų tinklų operatoriams trumpalaikiu ir ilgalaikiu laikotarpiu didinti energijos vartojimo efektyvumą, skatinti rinkos integraciją ir tiekimo saugumą bei remti susijusius mokslinius tyrimus.

Derinimas – įstatymo projektas teiktas derinti Teisingumo ministerijai, Užsienio reikalų ministerijai, VERT, VŠĮ Lietuvos energetikos agentūrai, Nacionalinei Lietuvos energetikos asociacijai. Pastabas ir pasiūlymus pateikė Teisingumo ministerija, VERT ir AB „Amber Grid“, GDĮ projektas pakoreguotas atsižvelgiant į gautus siūlymus, papildytas aiškinamasis raštas. Gautų pasiūlymų aptarimo metu su VERT ir AB „Amber Grid“ sutarta, kad papildomi siūlymai dėl GDĮ tobulinimo, kurie nėra susiję su šiuo metu svarstomo GDĮ projekto tikslais ir uždaviniais, bus įvertinti rengiant kitus teisės aktų pakeitimus.

Vyriausybės kanceliarija pateikė pastabų, kurios savo esme reikalauja paaiškinimų ir pagrindimo, todėl siūlytina pastabas aparti darbo tvarka ir atitinkamai pakeisti/ papildyti įstatymo lydimąją medžiagą ir / ar patį įstatymo projektą.

Atitiktis Vyriausybės programai: Projektas tiesiogiai Vyriausybės programos nuostatų neįgyvendina.

Dalykinio vertinimo išvada:

Siūlytina įstatymo projektą svarstyti tarpinstituciniame pasitarime.

Patarėja

Šarūnė Navickaitė-Dulaitienė